

De ruta per un cel fosc!

Trobar un bon cel estrellat no és fàcil, la qualitat del cel fosc és un bé escàs. Qui no ha intentat mai mirar cap al cel per veure les estrelles i s'ha adonat que la llum del poble o ciutat impedié fer-ne una bona observació? En aquest cas, la llum és una font de contaminació. Arran d'aquest fet, han sorgit una sèrie d'iniciatives per tal de protegir el cel nocturn de la contaminació lumínica. La fundació Starlight (<http://fundacionstarlight.org>) promou la protecció del cel nocturn, per tal de fomentar-lo com un recurs científic, ambiental i cultural (a la seva pàgina hi trobaràs una llista amb una sèrie de destins en què podràs veure les estrelles tal com Déu mana!).

El paisatge estel·lar és un bé més de la naturalesa que hem de poder gaudir!

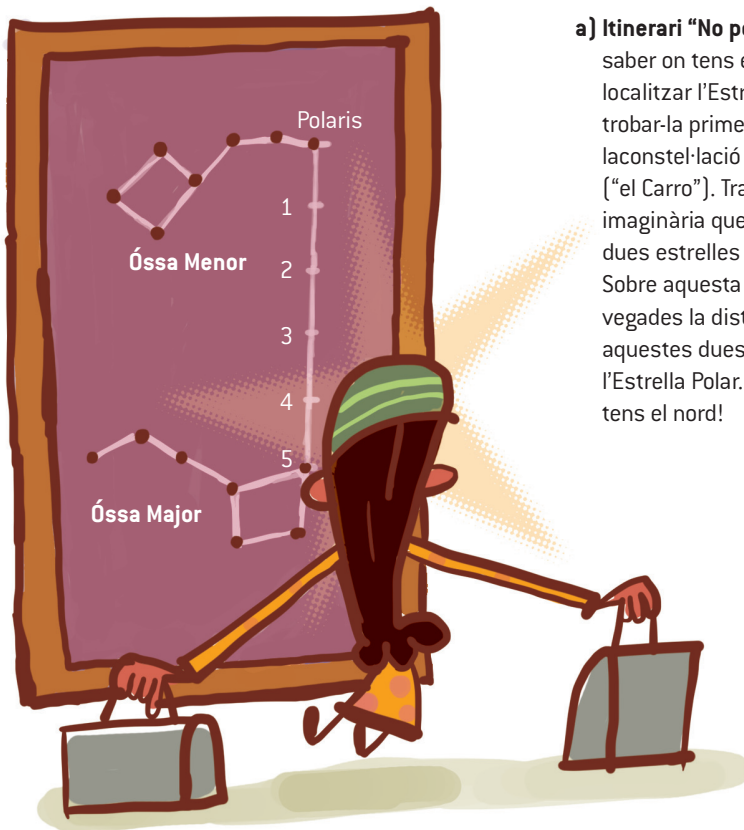
Troba a la següent sopa de lletres el nom de 13 constel·lacions que formen part del paisatge estel·lar.

Z	I	H	E	M	X	A	L	T	X	J	H	Q	W	O	T	J	Z	I	C
K	S	B	H	C	G	N	L	C	Y	S	S	G	C	B	P	M	A	L	L
J	L	W	J	X	U	D	X	O	L	R	A	F	F	Q	Q	P	G	Q	W
M	H	U	A	H	M	R	F	S	V	T	G	F	A	B	A	O	U	G	Q
S	Z	A	E	P	O	I	S	S	A	C	I	S	Q	Y	V	Y	K	H	F
X	Z	D	J	E	Q	S	O	A	K	V	T	T	A	U	R	E	B	R	Q
T	S	M	F	D	W	R	T	M	X	F	A	J	N	I	O	Z	H	P	A
L	C	Q	C	B	J	L	U	E	E	D	R	C	N	G	J	X	I	U	F
A	Y	X	C	Q	X	C	R	N	I	D	I	V	A	K	A	F	D	I	U
S	C	M	X	M	H	X	O	O	A	S	N	I	Z	M	M	I	R	H	F
R	E	P	M	T	R	J	X	R	W	R	B	G	R	S	A	Q	A	V	P
X	E	O	V	R	G	A	L	U	G	W	I	P	O	N	S	J	X	B	T
L	K	E	Q	P	Q	A	E	H	O	V	I	L	B	Y	S	N	O	E	V
I	E	L	D	F	V	S	K	M	T	O	U	Q	L	N	O	W	F	R	U
D	Z	L	S	A	R	M	J	W	A	E	W	Z	U	U	U	T	C	L	K
V	U	C	N	E	L	C	I	G	N	E	B	U	R	H	A	D	A	B	M
W	Q	A	P	H	J	W	U	P	L	I	S	U	D	L	O	M	Q	F	N
L	P	K	Q	Y	V	I	L	D	H	S	D	U	U	W	W	R	H	W	I
X	T	W	E	D	L	D	M	F	U	T	W	U	S	D	L	C	I	M	J
X	T	T	C	A	H	G	Q	X	F	L	J	Z	K	H	I	R	U	O	B

Comprova si ho has encertat entrant al web de l'Agenda Escolar:

<http://agendaescolar.diba.cat>.

**Et proposem 3 rutes perquè viatgis a través del cel fosc,
no tinguis por i endinsa-t'hi!**

a) Itinerari “No perdís el nord!” Per saber on tens el nord has de localitzar l’Estrella Polar. Per trobar-la primer has d’identificar la constel·lació de l’Óssa Major (“el Carro”). Traça una línia imaginària que passi per les dues estrelles del seu extrem. Sobre aquesta línia i a cinc vegades la distància entre aquestes dues estrelles hi ha l’Estrella Polar. Ara ja saps on tens el nord!

b) Itinerari “Néixer estrellat” A primera hora d’una nit de primavera encara podem veure algunes constel·lacions hivernals com ara Orió o Taure (també Sírius, l’estrella més brillant de tot el firmament!). Però has vist mai algun lloc d’on neixen les estrelles? No? Busca la constel·lació d’Orió. Situa’t al sud del cinturó d’Orió (les anomenades “Tres Maries”), allà hi ha localitzada la nebulosa d’Orió. Aquesta

nebulosa és la zona de formació d’estels més propera a la Terra i és un dels objectes del firmament més espectaculars. A ull nu es veu com una estrella borrosa, però si agafes uns prismàtics (fes-ho!), veuràs que es tracta d’una nebulosa que conté unes quantes estrelles immerses dins un núvol de gas. Ara ja has vist un dels llocs d’on neixen les estrelles!

c) Itinerari “Les 7 nimfes fugisseres” Després de fer una visita a Orió podem anar cap a Taure, que està just al seu costat. A Taure s’hi troben les Plèiades, el cúmul estel·lar més famós del cel. És un dels cúmuls d’estrelles més propers, i a ull nu podem distingir entre sis i vuit estrelles, però si agafem uns prismàtics en veurem moltes més. Algunes cultures han fet servir l’observació de les Plèiades com un test de visió: mesuraven l’agudesa visual pel nombre d’estels que l’observador podia veure a les Plèiades. Tu quantes en veus?

